

PLA DE MESURES DE FOMENT ALS MÀSTERS UNIVERSITARIS

CURS 2011-2012

INFORME FINAL DEL MASTER UNIVERSITARI EN CIÈNCIES JURÍDIQUES

FEBRER 2012

DEPARTAMENT DE DRET

*(aprovat per la Comissió de Postgrau del
Departament el dia 16 d'abril de 2013)*

Sistema Intern de Garantia de Qualitat 6Q

ÍNDEX

Q1. Demanda, Accés i Matrícula

Tot i el context de crisi econòmica que ha provocat una disminució general força accentuada del número d'estudiants de màster a Catalunya, el Màster Avançat en Ciències Jurídiques ha patit un retrocés molt lleuger en el número total de preinscripcions, passant de les 253 del curs anterior a 241 pel curs 2011-2012. Aquesta disminució no ha provocat, però, una baixada en el número d'estudiants acceptats, que s'ha incrementat de fet considerablement, passant de 70 a 97, que finalment han permès que 57 nous estudiants es matriculin del programa en l'esmentat curs 2011-2012 (vegis quadre). El diferencial entre estudiants admesos (97) i finalment matriculats es deu en molts casos, com en altres anys, i com podem saber gràcies al seguiment que hem fet d'aquestes persones, a que havien sol·licitat plaça en Màsters d'altres universitats, tant espanyoles com europees, i havent estat admesos en diverses d'elles, havien finalment optat per matricular-se en aquestes altres universitats. Aquest fet en sí mateix no és greu, doncs mostra la internacionalització del Màster Avançat en Ciències Jurídiques, que en alguns casos arriba a competir amb altres universitats europees, per estudiants provinents d'altres continents, tot i que no en tots els casos la UPF acabi sent la opció preferida. També ha tingut incidència el fet que el calendari d'admissions de la UPF finalitzi excessivament tard, que fa que molts estudiants hagin rebut una resposta més primerenca d'altres universitats i màsters amb els que competim.

El número total de matriculats en aquest curs, per tant, comptant també els que cursen el programa en modalitat bianual i els que han de recuperar alguns crèdits no superats durant el curs anterior, ha pujat a 65. La bona notícia és que, malgrat el context general que és molt dolent per al número d'estudiants de màster, **el Màster Avançat en Ciències Jurídiques es consolida com un programa amb èxit de convocatòria i amb un número d'estudiants molt elevat.**

DEMANDA, PREINSCRIPCIONS, ACCEPTACIONS I MATRÍCULA

		2007-08	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12
Places ofertades (O)		60	60	60	60	60
Preinscripcions (D)	Total	69	180	149	253	241
	D/O	1,2	3,0	2,5	4,2	4,0

Acceptacions (A)	Total	51	76	68	70	97
	A/O	0,9	1,3	1,1	1,2	1,6
Matrícula nou accés (M)	Total	40	62	66	44	57
	M/O	0,7	1,03	1,1	0,7	1,0
Matrícula total		40	74	78	64	65

El perfil dels matriculats demostra un increment de qualitat, internacionalització i pluralitat considerable. S'accentua la tendència dels darrers anys a incrementar la proporció de dones (ara del 63%) en vers la dels homes (47% restant). També s'incrementa la tendència a tenir estudiants més grans. Ja només un 16% dels estudiants del 2011-2012 són menors de 25 anys al començar el programa, mentre que un 37% tenen entre 26 i 29 anys, essent la franja d'edat majoritària, per un 31% dels que tenen entre 30 i 34, i només un 15% tenen 35 anys o més. Respecte el país de procedència, s'incrementa també el perfil internacional dels estudiants, quan un 55% són ja estrangers, venint la immensa majoria d'ells (un 46%) de Iberoamèrica (vegis quadre).

PERFIL MATRICULATS

		2007-08	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12
Sexe (%)	Dona	42,5	44,6	50,0	59,4	63,1
	Home	57,5	55,4	50,0	40,6	36,9
Edat (%)	<25	35,0	20,3	21,8	34,4	16,9
	25-29	35,0	41,9	16,7	25	36,9
	30-34	17,5	20,3	30,8	23,4	30,8
	>= 35	12,5	17,6	30,8	17,2	15,4
Lloc naixement (%)	Catalunya	42,5	28,4	32,1	45,3	32,3
	Espanya	22,5	10,8	7,7	6,3	12,3
	Europa	10,0	13,6	15,4	9,4	4,6
	Amèrica del Nord	-	-	1,3	1,6	1,5
	Iberoamèrica	25,0	47,3	43,6	37,5	46,2
	Àsia	-	-	-	-	1,5
	Àfrica i resta món	-	-	-	-	1,5
Domicili familiar (%)	Catalunya	Nd	54,1	57,7	65,6	49,2
	Espanya	Nd	6,8	2,6	3,1	6,2
	Europa	Nd	8,2	7,7	3,1	4,6
	Amèrica del Nord	Nd	1,4	-	-	-
	Iberoamèrica	Nd	29,7	32,1	2	38,5
	Àsia	Nd	-	-	-	1,5
	Àfrica i resta món	Nd	-	-	-	-
Universitat procedència (%)	UPF	22,5	16,2	25,6	31,3	20
	Catalana	22,5	12,2	11,5	14,1	20
	Espanyola	10,0	8,1	5,1	9,4	4,6
	Europa	5,0	12,2	16,7	7,9	6,2
	Amèrica del Nord	-	-	-	1,6	-
	Iberoamèrica	40,0	51,4	41,0	35,9	47,7
	Àsia	-	-	-	-	1,5
	Àfrica i resta món	-	-	-	-	-

Entre els perfils acadèmics o professionals dels candidats, cal destacar que entre ells hi havia tant estudiants joves acabats de llicenciar o graduar en dret, tant com persones amb alguna experiència professional que buscaven ampliar coneixements i eventualment poder accedir al doctorat amb posterioritat a obtenir el títol de Màster. Però és important que s'ha incrementat molt el volum de persones que són ja professionals del món del dret, entre ells jutges, registradors o advocats amb una considerable experiència i que busquen renovar o reciclar coneixements jurídics. Aquest perfil ha crescut tant entre els estudiants catalans i espanyols, com entre els estrangers.

Un punt dèbil pel que fa a aquesta qüestió, que encara no hem pogut millorar del tot, és que tenim pocs estudiants provinents de la resta de països europeus. Entenem que això es deu principalment a que la oferta d'assignatures del màster es realitza encara principalment en anglès. És per això que per les futures edicions estem intentant augmentar significativament el número d'assignatures que s'oferten en anglès, així com millorar també els canals de difusió del màster a Europa.

Q2. Rendiment

Respecte el rendiment dels estudiants, és important distingir les dades quantitatives de que disposem respecte les taxes de graduació, abandonament i rendiment pròpiament dit, de les impressions qualitatives que els diferents professors de les assignatures impartides ens han fet arribar.

Respecte les primeres, les dades quantitatives, podem destacar especialment la taxa de rendiment, és a dir, el volum de crèdits superats en relació a aquells matriculats. **La taxa de rendiment ha passat de ser del 84% el curs 2010-2011 al 96% el 2011-2012**, superant per primer cop des de que s'imparteix el màster i tenim dades el llindar del 90% (vegis el requadre). Aquesta xifra és, de fet, anormalment alta i no esperem que es mantingui tan alta en properes edicions, doncs quan l'exigència acadèmica és alta és normal que hi hagi casos de suspens de matèries i crèdits.

TAXA DE RENDIMENT

Cohort d'accés	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12
Crèdits matriculats	3.602	4.115	3.056	3.296
Crèdits superats	3.065	3.658	2.582	3.168
Taxa de rendiment (Crèdits superats / crèdits matriculats)	85,09	88,89	84,49	96,12

Respecte la taxa de graduació, és a dir, el percentatge d'estudiants que finalitzen i superen el programa en el temps previst (1 o 2 anys, segons sigui la modalitat anual o bianual) o bé en el temps previst més 1, també podem dir que s'ha incrementat considerablement. **Un 76% dels estudiants que van començar el programa de màster el 2011-2012 van aconseguir superar tots els crèdits en el temps previst** (contra un 70% de taxa del curs anterior). Dels quatre anys que tenim dades, aquest ha estat el curs amb una taxa de graduació més alta. No tenim encara dades, lògicament, dels que ho aconsegueixen en el temps previst més un any, ja que serien el que ho aconseguirien en el curs actual.

GRADUACIÓ I TAXA DE GRADUACIÓ

Cohort d'accés	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12
Matriculats	62	67	44	56
Graduats en t	44	44	31	43
% Graduats en t	71,0	65,7	70,5	76,79
Graduats en t+1	9	13	5	
Taxa de graduació (%) (graduats en t i t+1 / matriculats)	85,5	85,1	81,8	

Finalment, **la taxa d'abandonament** que mesura el percentatge d'estudiants que han abandonat el programa definitivament, i que per tant no s'han graduat en el temps previst més 1, i tampoc segueixen matriculant els crèdits que tenen pendents, **ha caigut en picat, passant de ser del 15,9% el curs 2010-2011 al 3,6% al 2011-2012**. Això es deu principalment a que hem realitzat més accions per a fer un seguiment proper dels estudiants, encoratjant aquells que han pogut tenir problemes per a superar els crèdits a que s'esforcin en intentar superar-los.

ABANDONAMENT

Cohort d'accés	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12
Matriculats	62	67	44	56
Abandonaments	9	8	7	2
Total abandonament (%) (abandonaments / matriculats)	14,5	11,9	15,9	3,6

Si passem ara a les dades qualitatives, basades principalment amb les observacions dels professors que han impartit les assignatures del programa, així com els que han participat en els comitès avaluadors dels treballs de fi de màster, ens indiquen que, tal i com observàvem respecte els expedients dels estudiants en la seva admissió, **el nivell dels estudiants és superior al d'edicions anteriors i es consolida una tendència de millora que se materialitza any rere any**. La seva implicació a les classes, la participació, l'assistència a seminaris i altres activitats complementaris no obligatoris i el seu rendiment en exàmens o treballs és de manera generalitzada força alt i en tot cas superior al d'anys anteriors.

Les dades de rendiment no podien ser millors. Tot i així, identifiquem com a punt dèbil el que la taxa de graduació en t no arribi encara al 80%. Ens trobem ja molt a prop, i hem millorat considerablement respecte els darrers anys, però pensem que l'objectiu hauria de ser que el 80% dels alumnes es graduïn en el temps establert. Pel que respecta a la taxa d'abandonament, volem aclarir que la taxa del curs 2011-2012 és anormalment baixa, i que l'expectativa és que en les edicions posteriors no es podrà mantenir tant baixa com aquesta. Però evidentment no es pot dir que aquest sigui un punt dèbil del màster.

Q3 Satisfacció docent

El Màster Avançat en Ciències Jurídiques va encetar en el curs de 2011-2012 una important reducció d'assignatures ofertades, que van passar de 42 a 29, tenint en compte que totes elles són optatives. Aquesta reducció de la oferta ha permès evitar o pal·liar el problema d'assignatures que tenien un seguiment molt baix, així com ha fet possible concentrar la oferta en aquells àmbits o coneixements més centrals, mantenint però la diversitat de continguts i la flexibilitat a l'hora que els estudiants puguin dissenyar lliurement el seu itinerari.

Els estudiants han manifestat, en línees generals, una gran satisfacció amb els estudis rebuts. Aquesta satisfacció es pot quantificar objectivament atenent les enquestes realitzades d'avaluació del professorat. Però el resultat d'aquestes enquestes ha de ser completat amb allò que els estudiants han comunicat verbalment tant a la secretaria com al coordinador del Màster.

Respecte els resultats de les enquestes, cal destacar que de les 29 assignatures impartides en el programa del curs 2011-2012 **més de la meitat (15) van obtenir més d'un 9 com a paràmetre de satisfacció general en les valoracions dels estudiants.** I només 8 van obtenir avaluacions generals inferiors a un 8. Les dades són igualment altes si es desagreguen per satisfacció amb la docència rebuda, o per si el professor ha seguit el pla docent, el calendari i els horaris establerts. La gran majoria de valoracions dels estudiants superen el 8 en totes aquestes preguntes. Només en dues assignatures de les 29 es donen respostes inferiors al 7, i en cap cas, per a cap pregunta, es dona un suspens. En definitiva, es tracta de valoracions força altes que mostren com la satisfacció general dels estudiants ha estat també molt alta. Cal dir que el mateix tipus de valoració es pot fer atenent al que els estudiants han expressat verbalment en comunicació directa al coordinador, a les secretàries del programa o directament al professorat. Tot i que han vingut també a expressar queixes sobre aspectes puntuals de la docència o la organització del Màster, en general les seves valoracions eren molt bones.

Identifiquem com a punts febles el fet que encara tinguem dues assignatures per sota del 7 i sis més per sota del 8. El nostre objectiu és que no tinguem cap assignatura del màster que obtingui una valoració inferior al 8, especialment quan les assignatures que obtenen valoracions inferiors són les mateixes tots els anys. Però hi ha un altre punt

dèbil més important, i és que algunes de les enquestes de satisfacció d'algunes assignatures han rebut un número de respostes massa petit, arribant a ser en un cas d'una sola persona (que va puntuar amb un 10 a totes les preguntes). Des de la universitat i des de la coordinació estem fent esforços per a que els estudiants entenguin la importància de respondre massivament les enquestes, i esperem millorar aquestes dades en les edicions futures.

Q4 Pràctiques externes, mobilitat i inserció laboral

El Màster Avançat en Ciències Jurídiques no contempla des de l'edició 2010-2011 la realització de pràctiques externes, degut a les dificultats a trobar llocs interessants on desenvolupar aquestes pràctiques. La realització del treball de fi de màster amb un valor de 15 crèdits es va canalitzar per tant, com en l'edició anterior, cap a la realització d'un treball de recerca.

Respecte la mobilitat, el curs 2011-2012 es va iniciar la implementació de l'acord d'intercanvi CIEL que agrupa sis universitats europees (University College Dublin, University of Maastricht, University of Antwerpen, University of Toulouse II, University of Mannheim i Universitat Pompeu Fabra), i que permet que estudiants que realitzin una part dels crèdits en una altra de les universitats de la xarxa rebin un títol propi, a més de l'oficial, en Commercial International and European Law. En aquesta primera edició de l'acord, però, el Màster Avançat de Ciències Jurídiques no ha rebut ni enviat cap estudiant a altres universitats de la xarxa.

Veiem com a punt dèbil el que encara en el curs 11-12 no haguem rebut ni enviat a cap estudiant en el context de l'acord d'intercanvi europeu esmentat. Això es deu en part a la diferent estructura de trimestres-semestres de les diverses universitats, que dificulta la possibilitat d'obtenir els crèdits en l'any de realització del màster (i cosa que no podem evitar), però també a la insuficient oferta d'assignatures en anglès. Com ja s'ha dit en un altre apartat, d'any en any intentem que aquesta oferta augmenti significativament.

Q5 Propostes de millora i innovació

El Màster Avançat en Ciències Jurídiques és un programa d'èxit internacional, que compta amb estudiants de diversos països del món i que ha aconseguit un lloc d'èxit en la oferta de Màsters jurídics a Espanya, i a Europa en general. Estem molt satisfets amb la progressió que ha seguit, i amb l'interès que esta despertant, i només intentem consolidar aquesta tendència de cara als propers anys, augmentant si es pot el perfil d'internacionalització de la oferta.

No obstant, amb la voluntat constant de millorar la oferta docent, durant el curs 2011-2012 es van aprovar dues una modificacions menors del Pla d'Estudis per part de la Comissió de Postgrau del Departament de Dret, que finalment han entrat en vigor en el curs actual, 2012-2013. La primera d'aquestes modificacions va ser aprovada el 8 d'abril de 2011. El contingut concret d'aquesta modificació era el següent:

I. Modificació del nom de les següents assignatures optatives:

Proposem que les següents assignatures optatives canviïn el nom de la manera següent:

- 31191. "Fiscalidad de la empresa", passi a dir-se "Fundamentos de la fiscalidad de la empresa" (i en els altres idiomes "Fonaments de fiscalitat de l'empresa" i "Foundations of corporations tax law")
- 31189. "Derecho concursal", passi a dir-se "Derecho de la contratación mercantil" (i en els altres idiomes "Dret de la contractació mercantil" i "Commercial Contract Law")
- 30657. "Derecho penal de la empresa", passi a dir-se "Fundamentos de derecho penal de la empresa" (i en els altres idiomes "Fonaments de dret penal de l'empresa" i "Foundations of Corporate Criminal Law").
- 31192. "Arbitraje", passi a dir-se "Tutela arbitral de litigio" (i en els altres idiomes "Tutela arbitral de litigi" i "Arbitration adjudication in trial")

II. Modificació de número de crèdits de les següents assignatures optatives:

Proposem que les següents assignatures optatives canviïn el seu número de crèdits segos indiquem a continuació:

- 31189. "Derecho de la contratación mercantil", l'antiga "Derecho concursal" (vegis l'apartat anterior), passi de 3 a 5 crèdits.
- 31191. "Fundamentos de la fiscalidad de la empresa", l'antiga "Fiscalidad de la empresa" (vegis l'apartat anterior), passi de 3 a 5 crèdits.
- 30729. "Derecho constitucional comparado", passi de 3 a 4 crèdits.
- 30647. "Políticas de prevención, seguridad y política criminal", passi de 4 a 3 crèdits.
- 31317. "Negocios civiles inmobiliarios", passi de 3 a 5 crèdits.

La segona modificació, que venia a completar la primera, va ser aprovada el 2 de maig del mateix 2011, i el seu contingut va ser el següent:

Proposta única: modificació de número de crèdits de la següent assignatura optativa:

Proposem que las següent assignatura optativa canviï el seu número de crèdits:

- 31317. “Negocios civiles inmobiliarios”, passi de 3 a 5 crèdits.

Finalment, hi ha un grup de treball constituït que segueix treballant en el projecte de realitzar una reforma profunda del Màster Avançat en Ciències Jurídiques, després de més de quatre anys de la seva creació, així com de la creació d'un nou Màster en anglès en dret global i europeu. Aquest grup està preparant la documentació necessària per a la verificació per part de la AQU que esperem que es pugui presentar en els propers mesos.

Q6 Gestió i atenció a la comunitat

Un primer aspecte que volem posar de manifest respecte la gestió del Màster és **la seva especial complexitat**. Un Màster que ofereix actualment 29 assignatures, totes elles optatives, i que compta amb 57 estudiants de nou ingrés en l'edició 2011-2012, als quals s'ha de sumar els que estan cursant en modalitat bianual o que no han pogut superar els crèdits en l'edició anterior, genera una gran complexitat i varietat de problemes o situacions a les que cal donar resposta. Tot i així, i a pesar de les normals incidències en un programa d'aquest tipus, el Màster s'ha impartit de manera satisfactòria sense problemàtiques destacables. Cal dir que la reducció de la oferta d'assignatures, de 42 a 29, ha ajudat sense cap dubte a la simplificació de la gestió.

Respecte l'atenció a la comunitat, i tot i l'elevat número d'estudiants que cursen enguany el programa del Màster, el coordinador continua amb el **model d'atenció personalitzada als estudiants**, rebent-los cada vegada que ells reclamen la seva atenció, assessorant-los en la progressió dels estudis o en la selecció d'un tutor per a realitzar el treball de recerca, tractant de resoldre els conflictes puntuals que puguin sorgir amb algun professor o amb un altre estudiant, etc.

Per altra banda, també respecte la gestió, cal afegir que una de les queixes més repetides per part dels estudiants respecte la normativa de gestió de la matriculació de les assignatures del Màster és la restricció temporal del període per a modificar la matrícula. Molts reclamen que es pugui modificar la matrícula, ni que sigui només per ampliar-la, fins a començaments de cada trimestre, i no com fins ara, que el període acaba en algun moment del primer trimestre.

Finalment, val a dir que l'ús d'aquesta eina de 6Q de diagnosi i millora de la titulació en els tres anys que porto utilitzant-la respecte el Màster Avançat de Ciències Jurídiques no ha aportat cap avantatge significatiu respecte el que ja venia realitzant en les funcions de coordinador del Màster, i jo només l'he experimentat com un augment de la feina de paper del programa.